

AMIRŐL SZÓ VAN...

1848 - 2012

Magyarország élete - történelme folyamán - mindig nagybirodalom árnyékában zajlott, ellenséges szomszédok vették körül. Hazánkat gyakran megszállták, elfoglalták, azonban mindig túlélte eseményekben gazdag történelmének tragédiáit. Legyőzői: a tatár, a török, a Habsburg, a náci és szovjet birodalom eltűntek, de a magyar nép, amely mind az ötnek áldozata volt, még ma is azon a földön él, amelyet a magyar törzsek a IX. században elfoglaltak.

Idén márciusban ünnepeljük az 1848-49-es forradalom és szabadságharc 164. évfordulóját. A márciusi ifjak követeléseit megfogalmazó 12 pont mellett gondolhatunk itt a modern magyar jogállamiságot megalapozó 48-as Áprilisi Törvényekre is, melyek szellemiségüket tekintve ma is aktuálisak. Ezek többek között kimondják: a magyar belügyeket érintő kérdésekben Magyarország függetleníti magát a bécsi udvartól, / a nemzetgyűlés áthelyeztetik Pozsonyból Budára, / a köztelherviselés minden állampolgárra kiterjed (a nemesek is fizetnek adót), / a jobbágyok szabadságot nyernek, / a nemzetgyűlés új magyar hitelbankot hoz létre a gazdák megsegítésére, / minden 20 év feletti, büntetlen előéletű férfi választójogot kap a parlamenti választásokon (korábban csak a nemesek szavazhattak), / Magyarország hivatalos nyelve a magyar, / belügyeikben és egyházi dolgaikban a nemzetiségek szabadon használhatják saját nyelvüket, / a cenzúra eltörltetik, feltéve, ha a törvényességet nem éri nyilvános támadás, / Magyarország nemzetőrséget állít.

Ma is szabadságharcot vív a nemzet. Nem fegyverekkel, mint 1848-49-ben, hanem a szellem erejével. Más-más történelmi körülmények között, de akkor is és ma is ugyanaz a cél: a szuverén, önálló Magyarország megteremtése.

A nehéz örökség és a politikai ellenszél dacára Magyarország talpon áll. Ha döcögve is, de kifelé haladunk a kátyúból. Bízunk benne, hogy eljön a gazdasági felemelkedés. Ehhez azonban arra is szükség van, hogy az egyes ember kezdjen változni, jobba lenni, a rábízott feladatot legjobb tudása szerint megoldani. Ha ilyen emberekből épül a társadalom, akkor az egymásért tevés meghozza gyümölcsét: a testvériesebb magyar nemzetet.

Orbán Viktor személyes példája tiszteletet érdemlő. Lélekben-imáinkban álljunk mellé és a munkatársai mellé. Ha kell, személyes tanúságtételünk erősítse őket. Tudjuk, hogy a harc, melyet nehéz közegben vívnak, a magyar nemzet megmentéséért, felemelkedéséért folyik.

Schönek Ági, Tát

Március van

A hónapok közül a legszerényebb a március, mert csodamód képes palástolni, mit is visz véghez. Időnként éjszakai fagyok, megkéssett havazások leple alatt rejtőzködik. Ilyenkor kétségbeesetten kérdezzük: vajon hol marad? Pedig itt van már. Köztünk jár és alkot. Aki közel megy műhelyéhez, legyen az kert vagy erdő, bepillanthat titkába. Nem illatos virágokat, nem zöldellő lombokat növeszt. A látványosságot kerüli. "Csupán" rügyeket formáz, a nappalokat arasznyival megtoldja, és útnak indítja a port kisöprő szeleket. Változtat, reményt ad, rendezget, takarít, melegít. Nagybőjt van. Komolyan veszi.

Koncz Veronika

(Az írást az "Új Ember" hetilaptól kölcsönöztük)

Rólunk mondták...

Bölcs Leó, bizánci császár (866-912): *A magyarok a munkát, fáradságot, az égető meleget, fagyot, a hideget, minden nélkülözést tűrnek. Szabadságkedvelők és pompakedvelők.*

Theophylactus Simocatta, bizánci történetíró (7. század): *A magyarok rendkívüli módon szentnek tartják a tüzet, tisztelik a vizet és a levegőt, dicsőítik a földet, de csupán azt imádják és nevezik Istennek, aki a világmindenséget teremtette (Teremtő).*

Prágai Kozma, cseh püspök (1110-ben): *A magyar nép/király hatalmas, kincsekben gazdag, háborúban diadalmaskodó, s a föld bármely királyával képes szembeszállni.*

Charles-Louis Montesquieu, francia filozófus (1689-1755): *A magyar híres szabadságszeretetről, nemes és nagylelkű jelleméről, hősi bátorságáról. Vendégszeretetének legendás híre van.*

Indul a második ütem

Hogy mit jelent az, ha megárad a Duna és kiönt a medréből, a tátiaknak nem kell ecsetelni, jónéhányszor megtapasztalhatták már. Az árvíz elleni védekezés Táton mindig embertpróbáló küzdelem volt.

Jó hír, hogy a gátépítési munka második üteme, az Únyi patak visszatöltése, úgy tűnik, a közeljövőben megvalósulhat. A projekt beruházója, az Északdunántúli Vízügyi Igazgatóság, március 7-én átadta a munkaterületet a közbeszerzési pályázaton nyertes kivitelező cégnek, a Swietelsky Magyarország kft-nek. A kivitelezési munkálatok a tervek szerint másfél évet vesznek igénybe.

Kilábalásunk egyik motorja lehet az egészséges élelmiszerek termelése

Magyarországnak természeti adottságai folytán és hagyományainak köszönhetően rendkívül jó lehetősége van arra, hogy Európa vezető élelmiszertermelő országa legyen, ennek elenére jelenleg nagyon sok városba (és faluba!!) távolról - sok esetben külföldről - érkezik az élelmiszer, ahelyett, hogy a helyi gazdák termelnék meg és értékesítenék a környéken. A külföldről jövő élelmiszer ráadásul nagyon sokszor rossz minőségű.

Mindenképpen üdvözlendő, hogy Magyarországon újra a helyi közösségeket, a helyi gazdaságot próbálják erősíteni, kormányzati szinten is, de országsszerte alakulnak olyan civil szerveződések - Táton is megalakult a Gazdakör -, melyek célja a helyi termelés elősegítése, a mezőgazdaság becsületének helyreállítása.

Mindannyian tehetünk egy kicsit

azért, hogy természetközelibbé váljon az életünk. A falun lakók azzal, hogy a kertjeiket művelik, veteményeket ültetnek, nem sajnálják az időt a kerti munkára. Ezzel nem csak azt az örömet szerezhetik meg maguknak, amit a szabadban való tevése-vevés jelent, de a termények begyűjtésekor is láthatják munkájuk gyümölcsét.

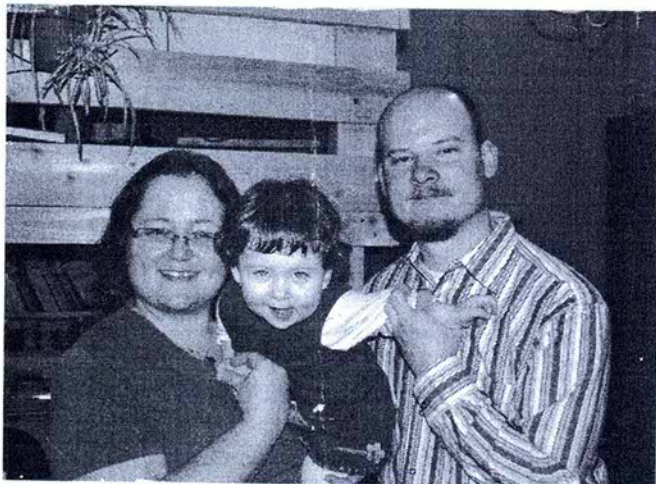
Természetesen a magyar mezőgazdaság szempontjából a legfontosabb az lenne, hogy az állam megfelelő - ha kell protekcionista - intézkedésekkel segítse a magyar gazdákat földhöz jutni, berendezéseket vásárolni stb. Mind ezt pedig egy nagy ívű, hosszú távú program keretében kell, hogy tegye, mert aki életformának választja a mezőgazdasággal való foglalkozást, nem egy-két évben gondolkodik. Aki letelepedik egy faluban vagy vesz egy tanítót, gépeket, állatokat vásárol, nem

rövid távra szóló döntéseket hoz, hanem nemzedékek évtizedeivel gazdálkodik. És valamennyiünk javára fordítja munkáját, azáltal, hogy élelemmel lát el bennünket.

Magyarország, nagyon helyesen, tiltja a génmanipulált (GMO) termények forgalmazását. A tilalmat meg kell tartani a jövőben is, bármekkora nyomás nehezedne is emiatt hazánkra. Igaz, hogy a génmódosított termékek elárasztották Európát, de az emberek nem szívesen fogyasztják azokat, egyrészt mert a hagyományos növényfajták ízletesebbek, másrészt mert ez utóbbiak esetében nem kell számolni a génmanipulációk kockázataival. A világszerte növekvő élelmiszerárak, a többnyire még mindig méltán jó hírű magyar élelmiszer presztízse mind azt mutatja, kilábalásunk egyik fő motorja lehet az egészséges élelmiszerek termelése.

Vendégségben Gémesieknél

A Gémesi családban másfél éve született az első baba. A kicsi már jár, és most tanulja az első szavakat. Amikor leülök a karosszékre, és kezembe veszem a vendégnek kikészített meleg teát, odatipeg hozzám, és mutatja, hogy ő is kér olyat. Az anyuka tüstént neki is hoz egyet, kevésbé gőzölgöt, mert a gyerekek nem kedvelik a forrót, de gondolom, ugyanolyan finomat, mint amilyen az enyém. Megtudom, hogy a kislánynak Eszter a neve. „Eszti, Eszti” - kószolgtatom a nevet félhangosan, de az anyuka kijavít: „Eszterke, nem Eszti.” Eszembe jut erről, hogy a mi gyerekeinket sem engedte a Feleségem akárhogy becézni, mindenkinek megvolt a „tisztas” beceneve. Meg is kérdezem az anyukát, Katicát, szerinte miért van az, hogy a szülők, de

az anyukák talán különösen is, ha a gyerekeikről van szó, bizonyos becézési formákat előnyben részesítenek.

- Valószínűleg azért - mondja Ő -, mert a nevek általában emlékeztetnek bennünket valakire, egy ismerősre, aki az adott nevet viseli. Amilyennek látjuk az illetőt, olyasféle kép rajzolódik ki előttünk, ha a nevét halljuk.

Ezzel egyetértek, valóban így van. Az én gondolataimban is szinte minden személynévhez valamilyen képzet társul: tulajdonságok, emlékek, benyomások. Ezen, talán ha akarnék, sem tudnék változtatni.

Katica elmondja, hogy férjével, Tamással, megállapodtak abban, hogy a második gyereküket, ha fiú lesz, Mátéra fogják keresztelni. Korábban arra is gondoltak, hogy esetleg az apa után lehetne Tamás is, de ezt az ötletet elvetették, mert nem szeretnék, ha idősb és ifjabb Tamásnak szólítanák apát és fiát, noha igaz, hogy régebben sokszor generációkon keresztül öröklődött egy név, és ez senkit sem zavart, sőt a családhoz való tartozást fejezte ki. A mai kor embere azonban, úgy látszik, kényesebb erre a kérdésre.

A neveknél maradva, megkérdezem még, mennyire volt fontos a szülőknek, hogy magyar nevet adjanak gyermeküknek.

- Igyekeztünk magyar nevet adni, hiszen magyarok vagyunk - mondja Tamás. - A neveknek jelentésük van, kifejeznek valamit. Nem mindegy, hogy milyen nevet adunk a gyermekünknek. Nemrég hallottam, hogy Németországban egy kisfiút a rajzfilmből ismert vicces figuráról Pumuklinak neveztek el és így is anyakönyvezték. Vajon hogyan fogja érezni magát ez az ember felnőttként, egy ilyen névvel? De az is szomorú, hogy ilyen neveket egyáltalán elfogad az anyakönyvi hivatal. Szerencsére Magyarországon mintha kezdenénk visszatérni a régi nevekhez, aminek én szívből örülök. Vannak szép magyar neveink.

Ezzel kapcsolatban Katica megjegyzi, hogy a régi nevek, mint pl az Ilona, Jolán korábban őt is a nagyanyáink korára emlékeztették, de miután a keresztlányuk is Ilona lett, már nem a nagyanyáinkra gondol a név hallatán.

A gyereknevelés kérdéseire terelődik a szó. Katica is, Tamás is vallja, hogy a gyereknevelés visszahat a szülőkre is. Egy gyerek, érthető módon, mindenben a felnőtteket utánozza, így a gyereket nevelő szülő egyszersmind a gyerek legfőbb mintaképe is, ezért egy jó szülő arra törekszik, hogy viselkedésével követendő példát mutasson gyermekének. - Igyekszünk úgy viselkedni, hogy Eszter a jót lássa. Ha én elkezdek csúnyán beszélni, ő is, mint a papagáj, elkezd csúnyán beszélni – mondja Tamás –, de szerencsére nem csak a rossz példa ragadós, hanem a jó is.

Megállapítjuk, hogy sajnos a TV nagy rombolást végez a családokban. Egyre inkább a rossz mintákat közvetíti, miközben az emberek továbbra is igen sok időt töltenek a TV előtt. Hiába van ott a 12-es karika a képernyő sarkában, főműsoridőben a gyerekek is nézik a tévét, mert olyankor van együtt a család. De nem csak a gyerekek vannak kitéve a TV rombolásának. Tamás maga is csodálkozik, milyen nagy hatással van rá egy-egy film. Bűncselekmények, erkölestelenségek sorozata az egész, és minden úgy van megszerkesztve, hogy a néző figyelmét, gondolatait maximálisan lekösse. Megfigyelhető, hogy évről-évre durvul a tévéműsor. Ami 20 évvel ezelőtt még közfelháborodást keltett volna, mára megszokottá vált és normálisnak számít. Azt mondják a média alakítói, hogy ők csak a valóságot mutatják be, arról nem tehetnek, hogy az

olyan, amilyen, egyébként pedig ők is a jónak drukkolnak. Ez az érvelés azonban igencsak sántít, mert ha a műsorszerkesztők valóban a jónak drukkolnának, akkor nem propagálnák a rosszat. Ők is jól ismerik az emberi pszichét, és tudják, mit eredményez az, ha egyfolytában negatívumokkal traktálják a közönséget. Persze nem a tévével, mint eszközzel van a gond. A probléma a használati móddal van. Mindenesetre, Tamás elhatározta, hogy – már csak Eszterre való tekintettel is – ezután nagyon megválogatja, mi az, amit megnéz a tévében.

Egy család tagabb közösségre is vágyik. Gémesiék életében sokat jelent, hogy aktív tagjai lehetnek a szentgyörgymezei plébánia családcsoprtjának. Mint mondják, ez egy olyan közösség, mely mintául szolgálhat arra, hogyan lehet keresztényként élni a mai világban. Nagyon vágytak már olyan fiatal családok társaságára, akik kereszténységüket komolyan veszik, kiknek értékrendje az övékéhez hasonló, s amikor a szentgyörgymezei plébános meginvitálta őket a családcsoprt egyik összejövetelére, nagy örömmel fogadták el a meghívást. Azóta is boldogan járnak el a találkozásokra, szeretik az ott tapasztalható jó légkört, a beszélgetéseket, a programokat.

Kívánunk sok boldogságot Gémesiéknek, és erőt, hogy tudjanak kitartani a jóban.

interjút készítette: Milinszki M.

Romák között, nyitott szívvel

A Marista férfi szerzetes közösség (*Mária Iskola Testvérek Szerzetes Rend*) által vezetett *Határtalan Szív Alapítvány* munkatársai évek óta sikeres cigánypasztorációt folytatnak, többek között Esztergomban is. A rend néhány tagja a 90-es évek első felében vett egy házat a romák által lakott Töltés utcában, ahol egy szociális központot alakítottak ki a rendkívül rossz körülmények között élő roma családok számára. Fürdési, mosási lehetőséget biztosítanak számukra, mivel sokuknak otthon nincs fürdőszobája. A közösségi háznak van egy házi-rendje, mely szabályozza, mikor lehet fürödni, mosni. A családok most már kezdenek adni a tisztaságra, a ruháikat is mossák. Délelőttként szociális ügyintézők segítenek a napi gondok megoldásában: hivatalos levelet megírni, álláskeresőnek önéletrajzot írni, segítenek abban, hogyan lehetne jól beosztani a pénzt, telefonálni lehet a házból. Szintén délelőtt tart nyitva a baba-mama klub. Ha a szülőknek valamilyen elintéznivalója van a városban, behozhatja a pici, óvodába még nem járó gyermekét. Amíg a szülő távol van, a közösség dolgozói foglalkoznak a gyerekekkel, próbálják fölkeszteni az óvodás életre. A gyerekek a házban étkeznek, amiért a szülőknek nem kell fizetni. Az ételmezés költségeit adományokból fedezik. Délután négytől jönnek az iskolás gyerekek. Segítenek nekik megírni a leckét, a gyöngébbeknek korrepetálások vannak matekból.

Jómagam szociális ügyintézőként dolgoztam a házban. Iskola-járatot csináltam, ami annyit jelent, hogy reggel hét órakor autóval sorra jártam a családokat, és szóltam a szülőknek, hogy készítsék föl a gyerekeket, majd vittem őket az iskolába. Ezen kívül rendszeresen látogattam a családokat, próbáltam segíteni, amiben tudtam. Ha valakinek lakásproblémája volt, megpróbáltuk hozzásegíteni egy szociális lakáshoz. Álláshelyet kerestünk az állástalanoknak. Ez nem volt egyszerű, mert az előítéletek nagyon működnek az emberekben. Nem egy-

szer megtörtént, hogy már mindent elintéztünk, de amikor az állást hirdető cég munkatársa meglátta a hirdetésre jelentkező embert, egyszerűen kijelentette, hogy betelt az állás.

Nekem nagyon jó tapasztalataim vannak a Töltés utcai romákkal. Nagyon barátságosak, akárhányszor elmentem valamelyik családhoz, mindig megkínáltak kávéval, üdítővel. Most is, ha arra járok, megkérdezik: „Tomikám, mikor jössz vissza?” Nem csak a segítséget várják. Sok szeretetet kaptam tőlük. Emlékszem, egyszer, amikor éppen rossz kedvem volt, egyre csak faggattak: „Mi bajod van? Történt valami? Bántott valaki? Mondjad csak nyugodtan, elintézzük.” Ezen aztán már mosolyognom kellett. A forrófejűség bennük van, de alapvetően jószívűek. Sajnos a legtöbb embernek van valamilyen rossz tapasztalata a romákkal kapcsolatban, és ebből fakadnak az ellenérzések. De ha valóban tiszta szándékkal és őszinte érdeklődéssel közeledünk a romákhoz, nagyon gyorsan leomlanak az elválasztó falak.

Gémesi Tamás, Esztergom

Marista testvérek foglalkozást tartanak

Hűséget esküdtünk egymásnak

Az ember – lelke legmélyén – érzi, hogy a házasság egy életre szól, és arra vágyik, hogy a választott társával élje le az életét. Ezért valóban szent az a pillanat, amikor hűséget esküszünk leendő feleségünknek, férjünknek. A házasságkötéskor feltétel nélküli igent mondunk egymásra. Egy sajátos harci esküt teszünk. Ahogy a katona megfogadja, hogy élete árán is védelmezi a hazát, úgy a házasságra lépők is megfogadják, hogy az életük árán is védelmezik kettejük házasságát. A fogadalom ünnepélyessége, a házasságkötés szertartásának emelkedettsége is ezt fejezi ki.

Egy férfi-nő kapcsolat nagyon komoly dolog. Csak akkor van értelme és akkor segíti az embert, ha kizárólagos és

hűséges szeretetre épül. Itt nincs helye felelőtlen játszadozásnak, kísérletezésnek. Ha szeretek valakit, akkor nem a jó tulajdonságai miatt szeretem elsősorban, hanem őt magát – az embert – szeretem.

A házasságban a két szív eggyé válik, s a két test egy test lesz. A házasság nem formaság, és sokkal több, mint pusztán emberi intézmény.

Hogy is volt az régen

Mi, modern emberek, milyen könnyen elvetjük a múlt értékeit, az évszázadok alatt fölhalmozódott emberi tudást. Aztán jönnek a bajok, a nemvárt események, a kellemetlen meglepetések. Kiderül, hogy elődeink sok tekintetben bölcsebben gondolkodtak, mint mi. A múlt tagadása, "végeképp eltörlése" nem csak gyökértelenséghez vezet, de a jelen problémáit sem leszünk képesek megoldani, ha gőgösen elfordulunk a múlttól.

Tanulni kell az idősebbektől és a régi korok embereitől. Ne vessük meg, amit ránk hagyományoztak. Az élet nem a mi nemzedékünkkel kezdődött. Mi csak egy láncszem vagyunk.

Amikor a szülőfalujuk, Mogyorósbánya múltjáról kérdezzük Dániel Mihályt – Miska bácsit, és feleségét, Rozi nénit, elsőként a kastélyt említik. Megtudjuk, hogy Miska bácsiék gyermekkorukban sokat játszottak a kastély körül, s a falusiak sokszor vízért is odamentek a kastély külső udvarán lévő kerek kúthoz. Az akkori kastélytulajdonost, Plesch Lajost ritkán látták, mert keveset tartózkodott Mogyorósbányán, de a családja ott élt, két fia és a leánya együtt játszott a falu gyerekeivel. A második világháború végén a selyemraktárnak is használt kúriaépületet föltörték és kifosztották. Vittek onnan mindent, ami mozdítható. Miska bácsi mosolyogva meséli, hogy két asszony olyan csúnyán összeveszett egy selyemdarabon, hogy már kishíján egymásnak estek. Miska bácsi mentette meg a helyzetet, azzal, hogy odaállt közéjük, és kettévágta a selymet, mondván: „vigye mindenki békében a maga részét”.

Az 1980-as években fokozatosan elbontották az addigra teljesen lerobbant épületet, a jó minőségű téglákat pedig elhordták a falubeliek, majd fölhasználták az építkezéseknél, így ma igen sok mogyorósbányai ház falaiiban ott vannak a valamikori kastély téglái.

A szénbányászat hosszú időn keresztül meghatározó jelentőségű volt a falu életében, de a földművelés és az állattenyésztés is hozzátartozott a mindennapokhoz. Nem volt család, melynek ne lett volna legalább egy kevés művelhető földje, háziállata. A családok lényegében önellátók voltak: a konyhára valót maguk állították elő. Miska bácsi és Rozi néni is jó érzéssel gondol vissza a szépen megművelt földekre. Mint mondják: „Igaz, hogy nem voltak traktorok, tehenekkel, ökrökkel, lovakkal dolgoztatták a földet, de művelve volt minden barázda, elhanyagolt földet nem lehetett látni. Szép volt a határ. Az embereknek több kisebb parcellájuk volt. Sokat dolgoztak,

minden munkát időben és rendszerben végezték el. Ha valaki elkésett a kapálással, azt bizony megszólták. S a figyelmeztető szónak fogamatja volt.”

a Dániel házaspár

Érdekes történetet mesél el Miska bácsi. Volt egy szántója, ahol mindig 12-szer fordult az igásteheivel. Ezt a tehene is tudták, s a 12-dik forduló után maguktól leálltak. Egy alkalommal azonban Miska bácsi a tizenkettedik kör után megpróbált még egyet kerülni, ám a tehene erre nem voltak hajlandók, hiába nógatta azokat. Sőt, otthagyták a gazdájukat a határban, és egyedül hazamentek.

- Régen az erdők is gondozottabbak voltak - meséli Miska bácsi. Az erdőszet a lakossággal közösen gondoskodott az erdőkről. A téli hónapokban minden háztartás bizonyos mennyiségű rőzsét (5 cm-nél nem vastagabb faágakat) vihetett haza. Beszélgetőtársunk huncutul mosolyogva elárulja, hogy voltak azért élelmesebb rőzsegyűjtők is, akik az engedélyezettől vastagabb ágakat is rejtettek a rőzseköteg mélyére. Az összegyűjtött rőzsével pótolták az emberek a tüzelőt, ezért aztán a rőzsegyűjtésnek kettős haszna is volt: megtisztult az erdő, és a tüzelőanyag sem került olyan sokba.

Rozi néni ma is szívesen gondol a KALÁSZ leányegyletre, melynek ő is tagja volt. Katona József mogyorósbányai születésű szalézi pap vezette a helyi csoportot. Zenetanár lévén énekórákat tartott, de színdarabokat is taníttatott a fiatalokkal. Rozi néni örömmel mesél a nagy erdei hőcsatákról, a péli földszentkereszti vasárnapi misékről. A vasárnapi szentmisére sok mogyorósbányai fiatal átgyalo-

golt Péli-földszentkeresztre, s télidőben a miselátogatás nemritkán vidám hócsatával egészült ki. Minden vasárnap délután pedig, a templomi litánia – Istendícséret – után Józsi atya vezetésével kötetlen beszélgetések folytak az egylet tagjai között, ami szintén nagyban segítette a fiatal lányokat az érényes életre való nevelődésben. A közösségi összejöveteleket és a színelőadásokat is a mai „Kakukk” vendéglő épületében tartották. Az oda járók kulturáltan viselkedtek, ittasan senki sem mehetett be a közösségi terembe. A háború után többen, főleg a fiatalok közül, kezdték kigúnyolni Miska bácsiék, Rozi néniék társaságát, hitük és vallásuk miatt, de ez nem tántorította el őket életvitelüktől. Örültek, hogy együtt lehetnek, együtt énekelhetnek, színdarabokat játszhatnak, örültek a fiatalságuknak. Isten éltesse Miska bácsit és Rozi nénit, akik idén 63 éves házások. Gyermkeiket, öt unokájukat és hét déd-unokájukat is köszöntjük.

Mogorósbánya - 2012. február

Egy hajdanvolt kastély

A valamikori mogorósbányai kastély azon a dombon állt, melyen ma a Községháza és a posta épülete van. Az épületből mára semmi sem maradt, csak az emlék. De hogyan is nézett ki Mogorósbánya egykori ékessége?

A kastély romantikus stílusban épült. Az egyemeletes, U-alaprajzú kastélyépület szabadon álló szárnyvégei között egy kovácsoltvas kerítés húzódott, a főbejáratral. Az épület túlsó végében volt a hátsó bejárat, egy félköríves záródású kocsithajtó, mely a belső udvart kötötte össze a külső udvarral.

A kastély minden homlokzata azonos kiképzést kapott: az ablakokat erősen bemélyedő falfülkékben helyezték el, melyek felső záródása a földszinten félköríves, az emeleten szegmensíves volt. Minden ablaktengely fölött külön oromzat húzódott. Az ablakok alatt és felett romantikus díszítőmotívumokat helyeztek el, az oromzatokat emberfej-szobrok díszítették. Az ablakok között erősen bemélyedő falsávok húzódtak.

Mindkét épületszárny külső homlokzata 12 tengelyes volt (12 pár ablakkal). A

völgy felé néző homlokzat földszinti részén három tengely szélességű, fából ácsolt, háromszög-oromzatos veranda állt. A két hosszárnyat összekötő keresztszárny külső homlokzata 8 osztatú volt (földszinten a már említett két osztás szélességű kocsithajtóval). A hosszárnyak szabadon álló végein – a kovácsoltvas kerítés két oldalán – két-két vakablak helyezkedett el, melyek félköríves keretelést kaptak. Háromszög-oromzatukban kör alakú világítóablakok voltak. Az épület kéményei is romantikus kiképzést kaptak.

A Magyarországon ritkaságszámba menő építészeti jegyeket viselő kastélyépületet a felvidéki származású kisnemes, Brzorar Rezső (Rudolf) emeltette 1862-ben. (A Brzorar testvéreknek jól jövedelmező vállalkozásaik voltak a környéken. Az 1900-as évek elején a jó minőségű szén adó Szarkás-hegyi bánya, valamint a közeli dunaparti szénrakodó is az ő tulajdonukban volt.)

Brzorar Rezső fia Brzorar, későbbi nevén *Bezerédi Gyula* hírneves szobrászművész, 1858-ban Mogorósbányán

született. Ő készítette például a budapesti Washington-szobrot, de a Keleti pályaudvar főhomlokzatán és a Parlamentben is láthatók alkotásai.

Később több tulajdonost is váltott az épület. A második világháborút megelőző években a textil- és selyemgyáros Buday-Goldberger Leó tulajdonába került, aki a Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatójaként is tevékenykedett. A kastély utolsó tulajdonosa – már 1945 után – Dániel Fülöp helyi jegyző volt. Az épületet 1948-ban kisajátították, ekkor a helyi termelőszövetkezet kapta meg kezelésbe. A kastélyt állattartás céljára és üzemként hasznosították. Ennek következtében – a később a tártí sz kezelésébe került épület – állapota fokozatosan leromlott, s 1979-ben megkezdték bontását, majd az 1980-as évek folyamán teljesen elbontották.

A mogorósbányai kastély emlékét csupán az öregek elbeszélései, néhány fénykép és egy szép makett őrzi. A makett készítője, Dániel Fülöp, szeretettel fogadja az érdeklődőket.

.....

A kastély makettje előlnézetből

...és oldalnézetből

a makett készítője:
Dániel Fülöp

A Bibliáról

A régi falusi házak szobáinak mennyezetét a mestergerenda uralta, amely közepén futott egyik falról a másikra és tartotta a födémgerendákat. A mestergerenda és a padlásdeszka között arasznyi rés volt. Fontos dolgok kaptak itt helyet, mint a Biblia is.

Hogy mikor vették le a Bibliát a mestergerendáról...? Biztosan levették, ha gyerek született, vagy meghalt az öreg; mert az ilyen nagy eseményeket beleírták a hátuljába tintaceruzával. Kalendáriumba nem írták az ilyeneket, mert a kalendárium évről évre változott és így nem volt biztos helye benne az írásnak. A Biblia maradt.

Mennyit olvasták? Hát... de nagy becsben tartották, mert tudták, hogy fontos dolgok vannak benne a tintaceruzás íráson kívül is. Mikor is olvashatták volna a sok munka mellett! Amikor vége lett a napnak, a fáradság mást parancsolt a szemeknek. Ha pedig télidőben le is lehetett ülni egy kicsit - szemüveg meg a szomszédban maradt...

Mégis, a Biblia szelleme belengte a házat és a gondolatokat, a bibliás szokások fenntartásában, amelyek hozzáillettek a különféle ünnepekhez; meg a templomban is a Bibliából olvastak fel vasárnapról vasárnapra.

A mestergerendák vagy kiszolgálták idejüket, vagy eltakarták őket stukatorral, álmennyezettel, mert ezt követelte a haladás - és mi sem maradjunk le másoktól... A Biblia kiszorult védett helyéről, a gerendáról, ahol mindenki láthatta, de nem mindenki nyúlhatott hozzá, például a gyerek, akinek a lapok tépdéséséből áll a könyvvél való első ismerkedés. A Biblia keresi új helyét, ahol mindenki láthatja és mindenki olvashatja is, aki a Könyv méltóságának megfelelően közeledik hozzá.

Emlékszünk még a Biblia Évére, amelyet 2008-ra hirdetett meg az egyház. Szívvel-lélekkel csatlakoztunk hozzá azzal a szándékkal, hogy a Biblia egyre jobban bele kerüljön az életünkbe. Sokan vásároltak akkor. Örömmel cipeltem a megrendelésünkre leszállított csomagokat, amelyek összességükben a két mázsát ütötték. Annak is örültem, hogy a bibliakiadók nem nyereszkeskedni akartak, hanem inkább kedvezővé tették a Bibliák árát, hogy minél többen hozzájussanak. Biblia-és imakönyv kiállítást rendeztünk a templomban, s lehetséges, hogy az ottani 200 könyv közül több is pihent még mestergerendán. A Biblia iránti tiszteletből kézzel lemásoltuk a St. Máté szerinti evangéliumot, szétosztva egymás között a szöveget; írtak gyerekek is, felnőttek is. Bekötvé megtalálható ez a templom bibliatartóján, Táton is, Tokodon is. Maradandó tintát állítottunk elő hozzá Szendrei Imre kémiatudásával (sok golyóstoll nyoma eltűnik a papírról egy idő után). Még Gyüre Attila is belecsöppent a tintagyártásba, mert ő szállította nekünk - természetjáró útjairól - a gubacsokat, amikből az egyik alapanyagot, a csersavat nyertük ki. Egy kis gondot okozott ennek a tintának a használata, de a nyoma meg fog maradni a papíron. A Biblia Éve véget ért, de a Bibliáról nem akarunk megfeledkezni, ahogy a családokról sem a Családok Éve /2011/ elmúltával.

A természetet úgy lehet igazán szeretni, ha kutatjuk; a Bibliát úgy lehet igazán szeretni, ha olvassuk. A természet kimeríthetetlenül gazdag kutatás szempontjából, ilyen a Biblia is az isteni gondolatokhoz való hozzájutásunk szempontjából. Tokodon 2011 óta működik bibliakör. Többek kívánságára indítottuk el, havi egy alkalommal. Táton is működött néhány évvel ezelőtt, de elhalt, fel lehetne itt is éleszteni.

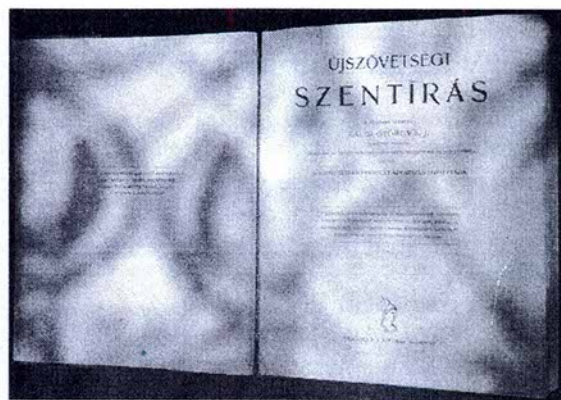
Ezt "A Bibliáról" című cikket sorozat formában folytatjuk az Élet újság hasábjain, azzal a szándékkal, hogy a Biblia szelleme és tanítása kerüljön egyre jobban bele az életünkbe, s legyen fontos számunkra, hiszen a benne található gondolatoknak isteni eredetük is van. Lekerült ugyan a mestergerendáról, de egyben - reméljük - elérhetőbbé is vált.

Kardos Mihály plébános, 2012 január.

Isten és a világ

Isten nem olyan valami, amit arra kényszeríthetnénk, hogy adott pillanatban előhívható legyen. Istent akkor találjuk meg, ha Őt Istennek tekintjük...Az anyagi dolgokat beavatkozással kutathatom és kényszerít alkalmazhatok azokkal szemben, mert alattam állnak. De már nem érthetek meg egy másik embert, ha ezen a módon bánok vele. Ellenkezőleg, csak akkor tárul fel belőle valami, ha egyfajta szimpátiával közelítek lelkéhez.

Így van ez Istennel is. Istent csak akkor kutathatom, ha az uralkodói gondolkodásmódot elvetem. Ehelyett a készenlét, a feltárulkozás, a keresés gondolkodásmódját kell kifejlesztenem. Bátran késznek kell lennem arra, hogy várjak, és hogy Ő úgy mutatkozzék meg, ahogyan azt akarja, és nem úgy, ahogyan én szeretném...

Érdekes, hogy a hagyomány fogalma messzemenően felváltotta a vallás és a felekezet – sőt ezzel együtt az igazság fogalmát is. Az egyes vallásokat hagyománynak tekintik. Minek következtében „tisztelre-méltóságuk” vagy „szépségük” kerül előtérbe...Mindazonáltal ha csak hagyományaink vannak, az igazságot természetesen elveszítjük. S valamikor majd azt is megkérdezzük, miért van egyáltalán hagyományunk. Akkor a hagyomány elleni lázadásnak is meglesz az alapja.

Krisztus nem azt mondta, hogy én vagyok a szokás, hanem azt, hogy én vagyok az igazság. Krisztus ugyanis nem egyszerűen a szokást törvényesíti, éppen ellenkezőleg, kivezet belőle. Radikális változást akar, arra szólít fel bennünket, hogy azt keressük, ami igaz, ami bennünket a teremtés, a megváltás és saját létünk valóságába von.

Az igazság akkor lesz látható, ha valóban belenyugszom Isten akaratába, ahogyan én azt felismerem. Ez a teremtői akarat azonban nem idegen, külsődleges számomra, hanem mélyen bennem található. Az életnek ebben a kísérletében ténylegesen felismerhető lesz, milyen igazi ez az élet. Nem lesz kényelmes, de igazi lesz. Nem felületes, nem szórakoztató, de a legmélyebb értelemben vett öröm tölti el.

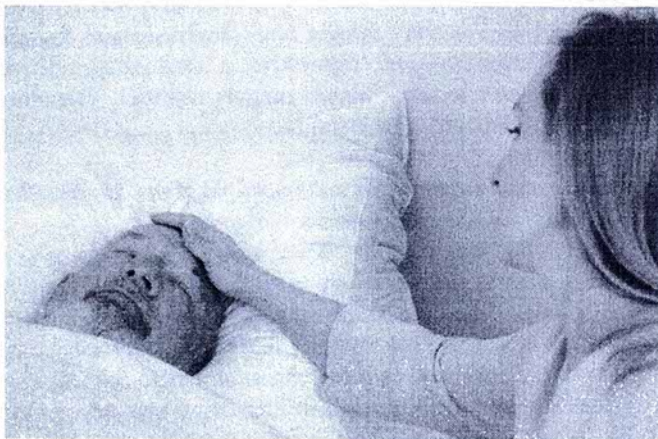
XVI. Benedek pápa
részletek az "Isten és a világ" című könyvből
(kiadta a Szent István Társulat)

Az Európa Tanács döntése az eutanázia ellen

Az eutanázia egy kiszolgáltatott helyzetben lévő személy ellen elkövetett, az állítólagos javát szolgáló szándékos cselekedet vagy mulasztás által végrehajtott gyilkosság. Ezért mindig tiltani kell - ezt a döntést hozta január 25-én az Európa Tanács (ET) parlamenti közgyűlése. Az ET arra hívja azokat az államokat, amelyek törvénykezése még hiányos e téren, hogy hozzanak létre egy tervet, amelynek segítségével előírásait összehangolják az európai szerv által meghatározott alapelvekkel. Egyben az államok tájékoztassák a döntésről a közvéleményt, illetve az egészségügyi és jogi szakembereket.

Az alapelvet élénk vita után fogadták el, de a döntés jelzi, hogy végre szót nyer egy olyan Európa, amely vissza akarja adni az élet és a halál végtelen misztériumának értelmét, és meg akarja erősíteni, hogy az életnek van értéke, amely nem a mi önkényes döntésüinktől függ. Úgy látszik, Európa kezd belefáradni abba a kultúrába, amely az élet megvetését igyekszik a szabadság hamis ideológiája mögé rejtetni.

Emberileg érthetők az időskorral kapcsolatos aggodalmaink, de mégis azt kell mondanunk: Isten jobban tudja. Bizzuk Őrá, mi mire jó. Elég tudnunk, hogy "az Istent szeretőknek minden a javukra válik" (Róm.8,28).

Az öröklétre vágyó ember számára a halál: botrány az ésszek, borzalom a szívnek. Mert fölfoghatatlan, hogy miért születünk, ha meg kell halni, és rettegünk az elmúlás gondolatától. Ezt akarja Isten? Életre kelt, s örök élet utáni vágyat ad a szívünkbe, majd mindent megsemmisít? Hát így szeret az Isten?

Isten szeretete a kereszten mutatkozik meg számunkra. A halál vállalásában. Jézus Krisztus gyalázatos halálában nyilvánul meg a legteljesebben az önmagát adó, kiüresítő, másokat a semmiből újjáteremtő Szeretet. Aki Jézust szemléli a kereszten, annak nincs több kérdése.

Jézus meghalt, ahogy mi is meg fogunk halni. De Jézus a halála utáni harmadik napon föltámadt a halálból, örökre föltámadt, valóban föltámadt, ennek tanúi vannak, és ezzel végleg megmutatta, hogy Ő az élet Ura. A halandó ember számára a konkrét megoldás: a halálból föltámadt Krisztus. Ha az ember átadja magát Istennek, és engedelmes szeretettel hal meg, találkozik az élet Urával. A Krisztussal való találkozás már a földi életben is megújító, de a teljes átalakulás csak a végső nagy találkozásban történik meg.

Nagyapó

A szoba sarkában volt az ágya. Az öreg tűzér összement teste azon feküdt megfáradtan. Egy kisebb ablakon át a parkra látott ki, ahol fák sorakoztak, rajtuk az ilyenkor szokásos madárparokkal.

Ágak sűrűje, mint megannyi ölelő kar tartották benne a lelkét. Azt, ami már emberi léptékkal hosszú, küzdelmes kilencven éven át élt vele hol jobb, hol kicsit rosszabb kapcsolatban, de mégis elnyúlhatatlan barátságban. Most is csak a teste készült lassan cserbenhagyni, ami leginkább egy öreg autóra volt hasonlatos, amelyen időszerű lett volna már sok mindent kicserélni, de az életben sajnos vannak határaink. A már nem lehet szellemisége lengte be a termet, a nem itt lesz tovább lábujjhegyen közeledett, de mi felnézünk és elhessegettük azzal, hogy: - Várj! Ne most, ne még! Számtalan dolog maradt, amit itt és most el kell mondanunk egymásnak. Nagyapó pillantásában ott volt egyszerre minden. Közel egy évszázad bánata és öröme, a család, némi betyárkodás, a diákévek, a Don-kanyar -39C°-os pokla, a több mint 65 éve tartó házasság, kitartó munka, és az a végtelen szeretet, amire okkal lehetünk büszkék, ahogy tanított rá, és hogy egyáltalán megajándékozott vele mindnyájunkat.

Búcsúzni készült. Együtt indulni a távozó ősszel utolsó lehulló falevelként, aki csendben teszi be maga után a leköszönő évszak ajtaját. A természet már mindent elrendezett a méltó fogadtatásra.

Az ősi gyász színét vette fel. Puha, csendes és fehér hótakarót, mely végső nyugalomba takargatta be az életet végleg elhagyó földi vándort.

Az élet egyre gyengébben pulzáló ütőerére helyeztük a kezünket, hogy mi is kitapinthatassuk, átélhessük vele még egyszer utoljára a feledhetetlen pillanatokat. Egy percre, mely itt a Földön talán az utolsó, az örökkévalóságban viszont az első egyike lehet. Átjáró világok között.

Alig érthetően, halkán szólalt meg. Én közelebb hajoltam, nehogy bármit is elszalasszak, hátha nem lesz már több alkalom vele beszélgetni.

- Fiam, az én vonatom már a semmibe tart - mondta, és szemében tükröződött, utolsó leltárt készít a bolygón elvégzett feladatairól. Mintha mégis előre sejtette volna, hogy odafent vár rá majd némi elszámoltatás, egyeztetés, még akár egy jó kedélyű elbeszélgetés is a Mindenhatóval.

- Nem a semmibe - feleltem és rámosolyogtam. - A mi járatunk később indul, de odafenn ismét találkozunk az égi pályaudvaron és majd ott folytatjuk ezt a beszélgetést.

Kezet nyújtott és azt mondta:

- Rád bízom a családot, te vagy otthon a férfi. Mindenre legyen gondod!

Értettük egymást, hiszen már több mint négy évtizednyi közösen megtett út porát viseljük cipőinken.

- Ezt is elrendeztem - hallottam meg gondolatát, és ezzel a megszerzett békével készült elaludni, miközben a távolban egy vonat kürtje harsant fel, szinte nyugtázva az egyezséget. A fák ágai újra összerezzenek, tovább tartva a tarthatatlant.

- Találkozunk - szorítottam meg a kezét, titokban remélve, hogy lesz még holnap.

Stefan Hausznecht, (Nagyapó) született 1921. november 11.-én Szekszárdon, Tolna vármegyében, Magyarországon.

Király Attila, Nyergesújfalu

Küzdelemre és életre nevel...

Sziklai Béla, - szakosztályvezetőként, valamint fia, Sziklai Béla Ádám, - mint edző, évek óta sikeresen irányítják a **Tokodaltárói Barátság Atlétikai Klub (TABAK)** judó szakosztályát. (Ádám 21 évesen vette át az edzői feladatokat, miután judó sportoktatási tanulmányait befejezte és sikeres vizsgát tett.) Jelenleg 30-40 fő között mozog a judó szakosztály taglétszáma. Nem csak Tokodaltáróról, de a környező településekről is látogatják az edzéseket. A hazai versenyeken (évente 30-35 hazai versenyen vesznek részt) kívül számos külföldi megmérettetésre is eljutnak a fiatalok. Jártak már Szlovéniában, Csehországban, Szlovákiában, Németországban, Svájcban, Olaszországban, Romániában, Horvátországban. Különösen jó a kapcsolat a felvidéki Guta, zömében magyarok lakta kisváros judó klubjával. Az ottani egyesület által évente megrendezett egyhetes nemzetközi nyári edzőtáborba a tokodaltárói csapat tagjai is rendszeresen ellátogatnak, és a gutaiai is évente legalább egyszer részt vesznek valamelyik tokodaltárói versenyen. A TABAK judósai az elmúlt másfél évtizedben a különböző versenyeken sok rangos díjat nyertek. Minden évben megvan legalább egy magyar bajnoki cím is.

sorakozó a Mikulás Kupán

A judó szakosztály életében az egész Sziklai család részt vállal. Sziklai Bélán és Sziklai Béla Ádámon kívül meg kell említenünk a másik két gyermeket, Georginát és Albertet, akik bátyjukhoz hasonlóan kora gyermekkoruktól oszlopos tagjai a klubnak és számos hazai és nemzetközi érem, serleg büszke tulajdonosai. Albert serdülő Világ Kupán elért első helyezése az egyesület legkiemelkedőbb eredménye. Nem utolsósorban meg kell említenünk az édesanyát, a judósok „Magdi anyusát”, aki évek óta a szakosztály gördülékeny működésében segít. 2011. decemberében Tokodaltáró önkormányzata „Tokodaltáró Községért kitüntető címet” adományozott a Sziklai családnak, áldozatos munkájuk elismeréseként. Ez alkalomból kértük meg a családfőt, Sziklai Bélát, mondjon néhány szót kedves Olvasóinknak a judóról, mint sportról, a szakosztály tevékenységéről, az elért eredményekről.

„Élet”: A judót küzdősportnak nevezzük, bár tulajdonképpen minden sport küzdősport a maga nemében. Nem erőszakos sport a judó?

Sz.B.: A judó egész szelleme az igazságosság alapján áll, ami jól kifejlesztett fizikai és szellemi képességeket jelent, ezért a judó alapelveit csak lankadatlan szorgalommal, állandó önfegyelmezővel és a technikák folyamatos gyakorlásával, csiszolásával valósíthatjuk meg. A judó tehát a technikai képzés mellett azt is megköveteli a tanulóktól, hogy olyan szellemi, akarati, erkölcsi, jellembeli tulajdonságok részévé váljanak, amelyeket a mindennapi életben is hasznosítanak. Teljesen helytelen a judót pusztán testi versengésnek, két ember között lezajló fizikai küzdelemnek tekinteni.

„Élet”: A most felsoroltak – a szorgalom, az erkölcsösség, küzdeni akarás, az önfegyelem képessége – az önök tanítvá-

nyain is meglátszanak?

Sz.B.: Úgy gondolom, igen. A mi gyerekeink tiszteletudók, káros szenvedélyeknek nem hódolnak, az iskolai tanulmányaikban is jól teljesítenek. Azt mi sem néznénk jó szemmel, ha valaki az edzések miatt az iskolai feladatait elhanyagolná. Edzőnknek sokat köszönhetünk, aki nem csak a szaktudását igyekszik átadni a gyerekeknek, de mivel igen jó pedagógiai érzékkel bír, nevelőként is tud hatni a gyerekekre.

„Élet”: A szakosztály működéséről, a hétköznapiokról mondana valamit?

Sz.B.: A TABAK-nak, így a judó szakosztálynak is a fő szponzora a tokodaltárói Polgármesteri Hivatal, de a helyi vállalkozóktól, cégektől is kapunk támogatást. Mindemellett pályázati pénzekre is szükség van a működéshez. A pályázatok föl kutatása a szakosztályvezető egyik fontos feladata, a hazai versenyek lebonyolítása, pénzügyek intézése, éves tervek készítése mellett. Egyáltalán nem elhanyagolható az a segítség sem, melyet társadalmi munka formájában a klubtagok szüleitől kap a szakosztály vezetése, sőt, nyugodtan mondhatom, hogy ez a segítség nélkül nem is tudnánk létezni.

Az edzéseket és a helyi versenyeket a tokodaltárói Gárdonyi Géza Általános Iskola tornatermében tartjuk. A helyi versenyek közül kiemelkedő a kezdetektől megrendezett országos hírv Mikulás Kupa, melyen átlagosan 250-300 versenyző méri össze tudását. Erre a rendezvényre a verseny névadója, Mikulás is személyesen eljön. A tömött puttynyokkal érkező, piros sapkás vendéget mindig nagy üdvözléssel fogadják a megjelent sportolók. Egyébként a szakosztály életéről, eredményeiről a helyi illetve megyei sajtóból, valamint a Kék Duna rádióból lehet értesülni.

„Élet”: A judó versenyzők különböző fokozatokkal rendelkeznek. Mit lehet ezekről a fokozatokról tudni?

Sz.B.: A tanulófokozatokat /Kyu/ szóbeli és gyakorlati vizsgákkal lehet megszerezni egy bizottság előtt. A sikeres vizsgák után az elért fokozatnak megfelelő színű övet köthetnek fel a tanulók. A kezdők övszíne fehér majd citromsárga, narancssárga, zöld, kék és a legmagasabb tanuló fokozat színe barna. Ezután következnek a mester- vagy más néven DAN fokozatok 1-től 10-ig. Dan fokozatot a DAN kollégium vizsgabizottsága előtt végrehajtott gyakorlattal lehet megszerezni. További fokozatok az elért judó érdemek alapján adhatók. Galla Ferenc Tokodaltáró szülötte 9 DAN fokozatot ért el, amire szakosztályunk is nagyon büszke.

a Sziklai család